

Заїка К.О., Щепіна Т. Г.

КПІ ім. Ігоря Сікорського

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ВИКЛИКИ В УКРАЇНІ

Україна наразі стикається з численними економічними викликами, спричиненими повномасштабним вторгненням російської федерації. Це призвело до руйнування значної частини інфраструктури країни, зокрема транспортних мереж, енергетичних систем, підприємств і житлових будівель. Внаслідок цього економіка України зазнала значного скорочення. Сьогодні країна опинилася перед потребою в повному відновленні та модернізації економіки, що вимагатиме комплексного підходу, значних інвестицій і співпраці з міжнародною спільнотою.

1. Економічний спад та руйнування інфраструктури

Руйнування інфраструктури України призвело до безпрецедентного економічного спаду. За даними Світового банку, лише в 2022 році економіка України скоротилася на 45,1%, що є найбільшим спадом ВВП в історії країни [1]. Бойові дії на території багатьох промислових регіонів призвели до значних втрат виробничих потужностей, знищення виробничих підприємств та їх обладнання.

Станом на початок 2024 року загальні потреби для відновлення оцінюються в 486 мільярдів доларів США [1]. Ця сума охоплює не тільки потреби на відбудову фізичної інфраструктури, а й на модернізацію енергетичної системи, відновлення виробничих потужностей і забезпечення стійкості країни до майбутніх викликів.

2. Соціально-економічні наслідки

Війна спричинила значні соціально-економічні наслідки, зокрема зростання рівня бідності та безробіття. Мільйони українців були змушені залишити свої домівки, що призвело до переміщення понад 14 мільйонів осіб, створюючи додатковий тягар для державного бюджету та соціальних служб [2]. Зміна демографічної ситуації в різних регіонах значно вплинула на ринок праці: кваліфіковані кадри залишили місця роботи, а надання соціальних послуг стало критично обмеженим.

3. Вплив на сільське господарство та продовольчу безпеку

Сільськогосподарський сектор, що є одним з головних секторів економіки України та забезпечує значні валютні надходження, також зазнав великих збитків. Військові дії та мінування земель унеможливили або суттєво ускладнили обробіток сільськогосподарських земель у багатьох регіонах країни. Унаслідок цього виробництво ключових сільськогосподарських культур, таких як пшениця, кукурудза та соняшник, суттєво зменшилося, що призвело до зниження обсягів експорту. [3]

Україна є одним з провідних постачальників зернових культур, і зменшення обсягів експорту спричинило підвищення цін на продукти харчування в усьому світі, підвищивши ризики продовольчої безпеки. Відновлення сільськогосподарського сектора потребує значних ресурсів на розмінування земель, відновлення зруйнованих об'єктів та придбання сучасної техніки. Крім того, розвиток аграрного сектору в Україні є одним із важливих напрямків для міжнародної підтримки, адже стабільність продовольчих ринків значною мірою залежить від успішного відновлення українського сільськогосподарства.

4. Фінансові виклики та реструктуризація боргів

Економічна криза, викликана війною, призвела до того, що багато підприємств зіткнулися з серйозними фінансовими труднощами, а банківська система потребує підтримки для подолання наслідків кризи. Зменшення прибутковості та руйнування активів негативно вплинули на фінансовий стан бізнесу та банківського сектору. [4] Незважаючи на підтримку від міжнародних організацій, реструктуризація боргів залишається актуальною темою для бізнесу, оскільки невирішені боргові питання можуть уповільнити економічне відновлення країни .

5. Міжнародна допомога та перспективи відновлення

Значну роль у відновленні економіки України відіграє міжнародна спільнота, яка надає фінансову, технічну та гуманітарну допомогу для подолання наслідків війни та підтримки економічного розвитку країни. Зокрема, Світовий банк, Європейська комісія, ООН та інші організації активно підтримують Україну, виділяючи кошти на реконструкцію зруйнованих об'єктів, відновлення інфраструктури, модернізацію енергетичної системи та відновлення соціальних послуг. Ця підтримка є надзвичайно важливою для стабілізації економіки України та створення основи для подальшого розвитку.

Міжнародний досвід відновлення країн, що постраждали від війни, свідчить про необхідність забезпечення прозорого управління ресурсами, ефективного використання фінансів і здійснення структурних реформ для довготривалої стабільності. Зокрема, важливо врахувати уроки попередніх реконструкцій, щоб уникнути ризиків неефективного використання коштів і зловживань. Одним із перспективних напрямків для розвитку є інвестування у відновлювану енергетику, цифрову економіку та освіту, що може стати важливим чинником для модернізації економіки України та забезпечення її конкурентоспроможності на світовій арені [5].

Висновок.

Економічне відновлення України залежить від здатності держави мобілізувати власні ресурси та максимально ефективно використовувати зовнішню підтримку. Першочерговим завданням є закладання фундаменту для стійкого зростання, заснованого на структурних реформах, сучасних підходах до управління та інвестиціях у новітні технології. Ключова роль у цьому процесі належить розумному поєднанню державної політики, спрямованої на відновлення інфраструктури та стимулювання економічного зростання, з залученням бізнесу та громадянського суспільства до процесу розвитку країни.

Глибоке розуміння важливості прозорості, звітності та інтеграції передових рішень у відновлення економіки створить передумови для інноваційного розвитку. Інвестування в людський капітал, освіту та сталий розвиток енергетики допоможе країні стати конкурентоспроможною на міжнародній арені та зменшити залежність від зовнішніх факторів. Залучення міжнародного досвіду, адаптованого до українських реалій, дозволить уникнути попередніх помилок, зробивши процес відновлення більш ефективним і стійким у довгостроковій перспективі.

Зрештою, Україна має всі шанси побудувати сильну та сучасну економіку, що зможе не лише подолати наслідки кризи, але й створити можливості для інклюзивного зростання та процвітання кожного громадянина.

Перелік посилань:

1. World Bank Group. Russian Invasion to Shrink Ukraine Economy by 45 Percent This Year. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release /2022/04/10 /russian-invasion-to-shrink-ukraine-economy-by-45-percent-this-year>
2. The Road to Recovery: Ukraine's Economic Challenges and Opportunities – Center for Strategic and International Studies. URL: <https://www.csis.org/blogs /development-dispatch/ road-recovery-ukraines-economic-challenges-and-opportunities>
3. Ukraine: what's the global economic impact of Russia's invasion? - Economics Observatory. Economics Observatory. URL: <https://www.economicsobservatory.com/ukraine- whats-the-global-economic-impact-of-russias-invasion>
4. The unprecedented economic challenges and restructuring dynamics in Ukraine. Redcliffe Partners. URL: <https://redcliffe-partners.com/the-unprecedented-economic- challenges -and-restructuring-dynamics-in-ukraine/>
5. Ukraine's economy: Today's challenges, tomorrow's needs, and lessons from past reconstruction efforts | Brookings. Brookings. URL: <https://www.brookings.edu/events/ ukraines- economy- todays-challenges-tomorrows-needs-lessons-from-past-reconstruction-efforts/>